

Combi-systeem voor konijnen veelbelovend

Konijnen zijn sociale dieren en zouden daarom niet individueel maar in groepen gehouden moeten worden. Maar een huisvestingsysteem waarbij de dieren altijd in groepen zitten, daar zitten te veel haken en ogen aan. Dus bekeken onderzoekers Jorine Rommers en Ingrid de Jong van Wageningen UR Livestock Research een systeem waarbij voedsters tijdens een deel van de werpcyclus individueel gehouden worden en een ander deel in groepen. De resultaten van het onderzoek naar zo'n combi-huisvestingsysteem zijn veelbelovend.

Wilma Wolters

Hoewel de konijnensector volop nadenkt over een welzijnsvriendelijke houderij, lijkt het volledig in groepen huisvesten van konijnen nog wat te hoog gegrepen. Naast een erg prijzige ingreep, is volledige groepshuisvesting tot nu toe ook arbo-technisch niet haalbaar. Bovendien treden er problemen op met agressie onder de dieren en schijnacht. Konijnhouders bedachten daarom zelf alternatieven en een ervan is door Rommers en De Jong uitgewerkt, met financiële hulp van het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE) en met begeleiding van de LTO-vakgroep Konijnhouderij. Voedsters worden in dit systeem vanaf werpen

een aantal dagen individueel gehuisvest, waarna zij toegang krijgen tot de hokken van andere voedsters. Het onderzoek toont aan dat het beste moment om de voedsters in groepen te plaatsen, zo rond 15 dagen na werpen is. De worpprestaties hoeven daar niet onder te lijden.

Gemakkelijk in te passen systeem

Het combi-huisvestingsysteem zoals dat getest is, bestaat uit een blok van acht hokken die volgens de welzijnsverordening zijn goedgekeurd. Twee rijen van vier hokken zijn ruggelings aan elkaar geplaatst en kunnen door middel van het openzetten van schuiven tussen de verschillende hokken als een groepshuisvestingsysteem voor de dieren fungeren. Dit huisvestingsysteem is daarom relatief goedkoop en gemakkelijk in te passen op alle bedrijven. Bovendien maken de schuifjes het gemakkelijk om nog altijd een individueel dier snel te pakken te krijgen voor bijvoorbeeld een aparte behandeling. De controle van de dieren duurt wat langer met dit systeem, zo ondervond de konijnhouder, omdat het bekijken van acht dieren bij elkaar iets meer tijd vraagt dan het controleren van acht dieren apart. Bij overige werkzaamheden vond de konijnhouder geen verschil. Verder viel het de ondernemer op dat als er eenmaal een voedster gaat stampen, die onrust zich sneller door de hele stal verspreid als er sprake is van groepshuisvesting. "Maar misschien is dat wel gewoon het groepsgedrag van konijnen en moeten we daar aan wennen. Het hoeft niet per se nadelig te zijn", aldus Rommers. Op de testlocatie werden de konijnen gehouden volgens het 42-dagensysteem en er zijn in totaal zeven rondes gedraaid.

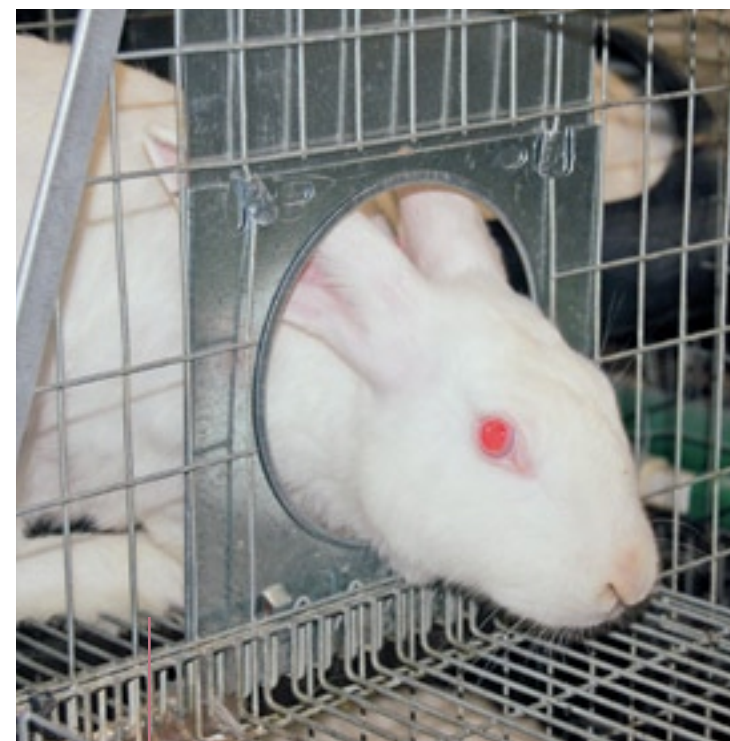
Tabel 1

Technische resultaten combihuisvesting t.o.v. individuele huisvesting van voedsters.

Proefbehandeling: aantal dagen na werpen in groep geplaatst	11	15	18	Individueel
Dracht, %	79,6	82,1	89,3	83,9
Levend geboren, aantal	11,0	11,3	11,0	11,8
Dodgeboren, %	7,0	7,3	7,8	8,8
Gespeend, aantal ¹	8,2	8,4	8,5	8,9
Uitval tot spenen, %	14,2	9,7	9,4	7,7
Speengewicht, g	953	950	958	1.009
Uitval na spenen, %	2,5	5,5	3,1	3,0
Aflevergewicht, g	2.578	2.580	2.564	2.615
Slachtrendement, %	57,3	57,5	58,3	57,5
Afkeuringen, %	0,8A	1,6AB	2,8B	0,2A

¹ Na werpen is het aantal jongen per worp gestandaardiseerd.

A, B: Gemiddelden met een verschillende letter in één rij zijn een aanwijzing voor verschil (P < 0,1).

NIEUWSGIERIG

Al snel nadat voedsters de beschikking krijgen over meer hokken, gaan zij die ook verkennen.

Foto: Geesje Rotgers

GEMAKKELIJK

Het combi-huisvestingsysteem is op veel konijnenbedrijven gemakkelijk in te passen.

Foto: Wageningen UR Livestock Research

15 dagen na werpen in groepen

Om te weten welk moment het meest geschikt is om de voedsters (en hun jongen) vanuit hun individuele hok toegang te geven tot de andere zeven hokken, zijn drie tijdstippen getest: 11 dagen na werpen (= dag van insemineren), 15 of 18 dagen na werpen. Door de voedsters in elk geval tot de dag van het insemineren individueel te huisvesten, wordt schijnacht voorkomen. Als de schuifjes eenmaal open gaan, blijken de voedsters nieuwsgierig te zijn en lopen ze vrij snel rond. Volgens Rommers zou 15 dagen het beste moment zijn om de voedsters in groepen te zetten. "Elf dagen lijkt te vroeg te zijn – als de voedsters het zogen dan een keer overslaan, heeft dat grote gevolgen voor de jongen. Die zijn dan nog niet uit de nestkasten gekomen en hebben nog geen vast voedsel gehad. Op zo'n moment is een 'vergeten' zoging erg nadelig voor de groei van de jongen." Als voedsters na 18 dagen pas in groepen gehouden worden, blijkt het percentage afkeuringen van vleeskonijnen aan de slachtlijn hoger te zijn. Een duidelijke oorzaak daarvoor is overigens niet gevonden. De voedsters 15 dagen na werpen in groepen plaatsen, heeft dus de voorkeur.

Productieresultaten vergelijkbaar

De gecombineerde individuele en groepshuisvesting hebben volgens Rommers en De Jong geen invloed op de worpprestaties. Zowel het drachtigheidspercentage als de worpgrootte en het aantal levend geboren jongen zijn gelijk, of de voedsters nu wel of niet in groepen gehouden worden. Rommers: "Ook het gemiddelde gewicht van de jongen in de eerste dagen is niet lager of hoger dan bij volledige individuele huisvesting. Wel komen er meer uitschieters voor; de uniformiteit van het koppel jongen is minder groot." Het huisvesten van voedsters in groepen geeft dus een grotere spreiding in het gewicht van de jongen bij het spenen. Waarom dat is, weten de onderzoekers niet. De Jong kan wel iets bedenken: "Misschien dat de jongen, doordat zij ook door de hokken gaan bewegen, ook bij andere moeders gaan drinken. Misschien dat er daarom jongen zijn met een gewicht dat naar boven uitschiet."

Bottleneck blijft agressie

Technisch draait het combi-huisvestingsysteem dus goed. "Maar de bottleneck blijft de agressie onder de voedsters", vertelt Rommers.

In de zeven rondes zijn er bij spenen in totaal 3, 6, 4 en 0 voedsters verwijderd als gevolg van verwondingen door agressie uit respectievelijk de groep die in groepshuisvesting ging op dag 11, 15 of 18 dagen na werpen en de groep die individueel gehuisvest werd. De meeste huidbeschadigingen treden op aan de rug (35,2 procent van de voedsters) en aan kop en oren (24 procent van de voedsters). In een vervolgonderzoek zal gekeken worden naar wanneer en hoe deze beschadigingen ontstaan en of er wellicht verschillen bestaan in agressief gedrag tussen de verschillende hybrides.